

Lärarhandledning:

Kort om Göta Kanal

Sveriges främsta underverk

Författad av Marit Lundgren

Artikelnummer: KU40118

Ämnen: Historia, Samhällskunskap, Geografi

Målgrupp: Grundskola åk 4-9, Gymnasiet

Speltid: 8 min

Produktionsår: 2018

B&P
DIGITAL MEDIA
DISTRIBUTION AB

SYNOPSIS:

Göta kanal är ett av de absolut största byggnadsprojekt som genomförts i Sverige. Kanalen sträcker sig från Sjötorp vid Vänern till Mem vid Slätbaken och är drygt 19 mil lång i sina grävda delar. Kanalen har 58 slussar för att klara landhöjningarna.

Det var Baltzar von Platen som lade fram planerna på Göta kanal som ett storskaligt projekt där Östersjön förbands med västerhavet. Göta kanal tog 22 år att bygga och 58 000 indelte soldater grävde hela kanalen för hand.

Det är om resultatet av denna enastående bedrift som den här filmen handlar. Det som kom att bli Sveriges största underverk.

INNEHÅLL:

Centralt innehåll

- Det syfte och centrala innehåll från LGR 11 och LGY 11 som matchar filmen.

Kunskapskrav

- De kunskapskrav du kan jobba mot med utgångspunkt i filmen.

Frågebanken

- Olika typer av frågor att jobba med i helklass, i grupp eller individuellt.

Övningsbanken

- Länkar och övningar som hjälper dig att jobba vidare med filmens innehåll.

Utdrag ur: Syfte i ämnet Historia

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om bland annat historiska sammanhang. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna skapat och förändrat samhällen och kulturer.

Utdrag ur: Syfte i ämnet Samhällskunskap

Undervisningen i Samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnads villkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Utdrag ur: Syfte i ämnet Geografi

Undervisningen ska ge eleverna kunskap om kartan och kännedom om viktiga namn, läges och storleksrelationer så att de kan orientera sig och dra slutsatser om natur och kulturlandskap och om människors levnadsvillkor.

Centralt innehåll som kan kopplas till filmen:

Geografi, åk 4-6:

De svenska, nordiska och övriga europeiska natur och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.

Namn och läge på Sveriges landskap samt orter, berg, hav och vatten i Sverige samt huvuddragen för övriga Norden.

Historia, åk 4-6:

Norden och Östersjöriket Sverige, cirka 1500–1700 .

Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.

Kunskapskrav som kan kopplas till innehållet:

Geografi, åk 6:

Eleven har mycket goda kunskaper om Sveriges, Nordens och Europas namngeografi och visar det genom att med god säkerhet beskriva lägen på och storleksrelationer mellan olika geografiska objekt.

Historia, åk 9:

Eleven har kunskaper om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder. Eleven visar det genom att föra underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och människors levnadsvillkor och handlingar.

Frågebanken

Frågor till filmen. Använd i helklass efter filmen, gör som gruppuppgift eller individuellt. Ha gärna frågorna till handa under filmen och anteckna lite så blir det lättare att föra diskussion efteråt.

- Var flyter Göta Kanal?
- Varför byggdes kanalen?
- Vilka fördelar har en kanal som inte väg och järnväg har?
- Vilken betydelse har Göta Kanal i dag?
- Vad är en indelt soldat för något? Under vilka arbetsvillkor arbetade de?
- Beskriv kanalens del i den svenska industriella revolutionen.
- Vad innebar den nya försvarsstrategin som Karlsborgs fästning var en del av?

Övningsbanken

Efter filmen :

- Jämför Göta Kanal med andra kanalbyggen i världen, till exempel Suez som Suezkrisen har fått namn efter. Vad handlade den konflikten om?
- Skapa en guidningstur längs med kanalen: Vilka fem ställen skulle du vilja visa? Vad berättar du om dem? Skriv eller diskutera.
- Hur fungerar en slussning? Rita eller bygg en modell som visar hur det går till.

Diskutera :

- Diskutera vilka byggnadsverk vi har uppfört i modern tid som motsvarar Göta Kanal avseende omfattning, ekonomiska risktaganden och politiska diskussioner. Varför har dessa väckt mycket känslor och diskussioner?
- Jämför Göta Kanal med andra kanalbyggen i världen, till exempel Suez som Suezkrisen har fått namn efter. Vad handlade den konflikten om?
- Storbritannien var ett föregångsland och industrialiserades tidigt. Varför? Vad betydde kanalerna för Storbritanniens industriella utveckling?

Mer om:

Göta Kanals historia

Göta Kanals hemsida där du kan läsa om Baltzar von Platens egna ord om kanalbygget.

Karlsborgs fästning

Fästningen fick till en början namnet Vanäs, som 1832 byttes till Carlsborg, numera Karlsborg. I fredstid skulle krigsmateriel förvaras i fästningen. I krigstid skulle man sätta kungafamiljen, regeringen, Riksbankens guldförråd och kronjuvelerna i säkerhet i Karlsborg, Sveriges Reservhuvudstad.